

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN VIỆT BÁCH

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT
TẠI KHU BẢO TỒN THIÊN NHIÊN PHONG QUANG,
TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SỸ KHOA HỌC LÂM NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2011

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN VIỆT BÁCH

**NGHIÊN CỨU TÍNH ĐA DẠNG THỰC VẬT
TẠI KHU BẢO TỒN THIÊN NHIÊN PHONG QUANG,
TỈNH HÀ GIANG**

**Chuyên ngành: Lâm học
Mã số: 60.62.60**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. HOÀNG VĂN SÂM

Thái Nguyên, năm 2011

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu nêu trong luận văn là trung thực.

Tác giả luận văn

Nguyễn Việt Bách

LỜI CẢM ƠN

Được sự nhất trí của Khoa sau đại học - Trường Đại học nông lâm Thái Nguyên và thầy giáo hướng dẫn khoa học TS. Hoàng Văn Sâm, tôi đã triển khai thực hiện đề tài: ***“Nghiên cứu tính đa dạng thực vật tại Khu Bảo tồn thiên nhiên Phong Quang, tỉnh Hà Giang”***, đến nay bản Luận văn cao học đã hoàn thành. Tôi xin được bày tỏ sự lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Hoàng Văn Sâm người đã hướng dẫn khoa học và tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Qua đây tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu nhà trường, Khoa Đào tạo sau đại học - Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên và các thầy cô giáo công tác tại Bộ Môn Thực vật rừng, Trung tâm Đa dạng sinh học - Trường Đại học Lâm nghiệp Việt Nam, đã tạo điều kiện giúp đỡ về mặt thời gian để tôi thực hiện tốt đề tài, đặc biệt trong quá trình điều tra thực địa, giám định mẫu tiêu bản và xử lý nội nghiệp.

Xin cảm ơn tập thể cán bộ công nhân viên của Ban quản lý Khu bảo tồn thiên nhiên Phong Quang và Hạt Kiểm lâm rừng đặc dụng Phong Quang, tỉnh Hà Giang đã giúp đỡ tôi trong suốt quá trình tiến hành điều tra, nghiên cứu, thu thập số liệu tại Khu bảo tồn thiên nhiên Phong Quang.

Mặc dù đã có nhiều nỗ lực, nhưng chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót trong quá trình thực hiện đề tài. Tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy, cô giáo, các chuyên gia và bạn bè đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 10 năm 2011

Tác giả

Nguyễn Việt Bách

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	vi
Danh mục các bảng	vii
Danh mục các hình, biểu đồ	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
CHƯƠNG I: TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	3
1.1. Nghiên cứu về thảm thực vật	3
1.1.1. Nghiên cứu về thảm thực vật trên thế giới	4
1.1.2. Nghiên cứu về thảm thực vật ở Việt Nam	8
1.1.3. Nghiên cứu về thảm thực vật ở KBT Phong Quang	12
1.2. Nghiên cứu về hệ thực vật	12
1.2.1. Nghiên cứu về hệ thực vật trên thế giới	12
1.2.2. Nghiên cứu về hệ thực vật ở Việt Nam	13
1.2.3. Nghiên cứu về hệ thực vật ở Phong Quang	14
CHƯƠNG II: MỤC TIÊU, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP	
NGHIÊN CỨU	15
2.1. Mục tiêu và đối tượng nghiên cứu	15
2.1.1. Mục tiêu nghiên cứu	15
2.1.2. Đối tượng nghiên cứu	15
2.2. Nội dung nghiên cứu	15
2.3. Phương pháp nghiên cứu	15
2.3.1. Phương pháp kế thừa	15
2.3.2. Phương pháp nghiên cứu về thảm thực vật	16
2.3.3. Phương pháp nghiên cứu hệ thực vật	20

2.3.4. Phương pháp xác định các nguyên nhân gây suy giảm và đề xuất giải pháp bảo tồn thực vật.....	25
CHƯƠNG III: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ - XÃ HỘI KHU VỰC	
NGHIÊN CỨU	26
3.1. Điều kiện tự nhiên	26
3.1.1. Vị trí địa lý	26
3.1.2. Địa hình, địa chất và thổ nhưỡng:	26
3.1.3. Khí hậu- thủy văn	27
3.2. Tình hình dân sinh kinh tế.....	28
3.2.1. Dân tộc, dân số và lao động	28
3.2.2. Tình hình kinh tế.....	31
3.2.3. Cơ sở hạ tầng.....	32
3.2.4. Y tế, giáo dục và văn hoá xã hội.....	33
3.3. Hiện trạng tài nguyên rừng.....	34
3.3.1. Tổng diện tích đất tự nhiên.....	34
3.3.2. Hiện trạng và tình hình sử dụng tài nguyên rừng.....	34
3.4. Giá trị phòng hộ đầu nguồn.....	35
CHƯƠNG IV: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	36
4.1. Đa dạng hệ thực vật.....	36
4.1.1. Xây dựng danh lục.....	36
4.1.2. Đa dạng hệ thực vật ở bậc ngành.....	36
4.1.3. Đa dạng ở bậc dưới ngành.....	39
4.1.4. Đa dạng về dạng sống	41
4.1.5. Đa dạng về công dụng.....	43
4.1.6. Đa dạng nguồn gen quý hiếm	45
4.2. Đa dạng về các kiểu thảm thực vật.....	48
4.2.1. Kiểu thảm thực vật rừng kín thường xanh mưa ẩm nhiệt đới trên núi đá vôi.....	48
4.2.2. Kiểu thảm thực vật rừng kín thường xanh mưa ẩm nhiệt đới trên núi đất.....	52
4.2.3. Kiểu rừng trồng:	53

4.3. Các nguyên nhân gây suy giảm đa dạng thực vật ở Khu BTTN Phong Quang....	53
4.3.1. Nguyên nhân trực tiếp.....	53
4.3.2. Nguyên nhân gián tiếp	57
4.4. Các giải pháp bảo tồn đa dạng thực vật ở Khu BTTN Phong Quang	59
4.4.1. Nâng cao nhận thức cho cộng đồng dân cư về bảo vệ đa dạng sinh học.	59
4.4.2. Phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập cho cộng đồng	60
4.4.3. Tăng cường công tác quản lý, bảo vệ rừng	61
4.4.4. Tăng cường chương trình nghiên cứu khoa học phục vụ bảo tồn	62
4.4.5. Giải pháp về ổn định dân số.....	63
CHƯƠNG V: KẾT LUẬN - KHUYẾN NGHỊ.....	64
5.1. Kết luận	64
5.1.1. Đa dạng hệ thực vật.....	64
5.1.2. Đa dạng thảm thực vật:	65
5.1.3. Các nguyên nhân gây suy giảm tính đa dạng thực vật ở Khu BTTN Phong Quang	65
5.1.4. Các giải pháp bảo tồn tính đa dạng thực vật ở Khu BTTN Phong Quang	65
5.2. Khuyến nghị	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	67

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Tiếng Việt

BTTN:	Bảo tồn thiên nhiên
BQL:	Ban quản lý
ĐDSH:	Đa dạng sinh học
ĐDTV:	Đa dạng thực vật
KBT:	Khu bảo tồn
NĐ 32:	Nghị định 32/2006/NĐ- CP ngày 30 tháng 3 năm 2006
Nxb:	Nhà xuất bản
OTC:	Ô tiêu chuẩn
SĐVN:	Sách đỏ Việt Nam
VQG:	Vườn quốc gia

Tiếng Anh

CITES:	Công ước Quốc tế về buôn bán Động thực vật hoang dã nguy cấp
IUCN:	Hiệp hội Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế
MAB:	Chương trình Con người và Sinh quyển
PRA:	Phương pháp đánh giá nhanh nông thôn có sự tham gia của người dân
UNEP:	Chương trình Môi trường của Liên hợp quốc
UNESCO:	Tổ chức Văn hóa, Khoa học của Liên hợp quốc
WWF:	Quỹ Bảo tồn Động vật Hoang dã Quốc tế
WCMC:	Trung tâm giám sát Bảo tồn Thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Toạ độ điểm đầu và điểm cuối của các tuyến điều tra	17
Bảng 2.1. Thang phân chia dạng sống theo Raunkiaer (1934).....	23
Bảng 2.2. Giá trị sử dụng các loài trong hệ thực vật.....	24
Bảng 3.1. Tổng hợp số liệu dân sinh sinh sống giáp ranh và vùng lõi Khu BTTN Phong Quang năm 2011.....	29
Bảng 3.2. Thành phần dân tộc sinh sống trong vùng lõi và giáp ranh Khu BTTN Phong Quang.....	30
Bảng 4.1. Cấu trúc tổ thành các taxon của hệ thực vật tại Khu BTTN Phong Quang	36
Bảng 4.2. Tỷ trọng của hệ thực vật Phong Quang so với hệ thực vật Việt Nam	37
Bảng 4.3. Các chỉ số đa dạng của hệ thực vật Khu BTTN Phong Quang.....	38
Bảng 4.4. Tỷ trọng của lớp Ngọc lan so với lớp Hành.....	38
Bảng 4.5. Các họ đa dạng nhất của hệ thực vật Khu BTTN Phong Quang	39
Bảng 4.6. Các chi đa dạng nhất hệ thực vật Khu BTTN Phong Quang	40
Bảng 4.7. Phổ dạng sống của hệ thực vật Khu BTTN Phong Quang.....	41
Bảng 4.8. Giá trị sử dụng của hệ thực vật Phong Quang	43

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Sơ đồ khu vực vị trí tuyến điều tra.....	18
Hình 4.1. Biểu đồ phổ dạng sóng nhóm cây chồi trên hệ thực vật Phong Quang	43